

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Respondetur argumentis Caietani. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

ARTICVLVS III.

Virum sacra doctrina sit vna scientia.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod sacra doctrina non sit vna scientia: quia secundum Philosophum in 1. Posteriorum, vna scientia est, quæ est vnius generis subiecti. Creator autem, & creatura, de quibus in sacra doctrina tractatur, non continentur sub vno genere subiecti; ergo sacra doctrina non est vna scientia.

2. Præterea. In sacra doctrina tractatur de Angelis, de creaturis corporalibus & de moribus hominum: huiusmodi autem ad diuersas scientias philosophicas pertinent: igitur sacra doctrina non est vna scientia.

Sed contra est quod sacra Scriptura de ea loquitur sicut de vna scientia: dicitur enim Sapient. 10. Dedit illi scientiā Sanctorum.

Respondetur dicendum, sacram doctrinam vnā scientiam esse. Est enim vnitas potentia, & habitus consideranda secundum obiectum: non quidem materialiter, sed secundum rationem formalem obiecti: puta homo, asinus, & lapis conueniunt in vna formali ratione colorati, quod est subiectum visus. Quia igitur sacra scriptura considerat aliqua secundū quod sunt diuinitus reuelata (secundum quod dictum est) omnia, quæcunque sunt diuinitus reuelabilia, communicant, in vna ratione formali obiecti huius scientiæ, & ideo comprehenduntur sub sacra doctrina, sicut sub scientia vna.

Ad primum ergo dicendum, quod sacra doctrina non determinat de Deo, & de creaturis ex æquo, sed de Deo principaliter, & de creaturis secundum quod referuntur ad Deum, vt ad principium, vel finem. Vnde vnitas scientiæ non impeditur.

Ad secundum dicendum, quod nihil prohibet inferiores potentias, vel habitus diuersificari circa illas materias, quæ communiter cadunt sub vna potentia, vel habitu superiori: quia superior potentia, vel habitus respicit obiectum sub vniuersaliori ratione formali: sicut obiectum sensus communis est sensibile, quod comprehendit sub se visibile & audibile. Vnde sensus communis, cum sit vna potentia, extendit se ad omnia obiecta quinque sensuum. Et similiter ea, quæ in diuersis scientijs philosophicis tractantur, potest sacra doctrina vna existens considerare sub vna ratione, in quantum scilicet sunt diuinitus reuelabilia: vt sic sacra doctrina sit velut quædam impressio diuinæ scientiæ, quæ est vna, & simplex omnium.

Conclusio

nō esse prorsus de eisdem veritatibus: nam Theologia Beatorum est de articulis fidei, nostra verò assumit articulos, vt principia. Addit etiam Caietanus obiectum Theologiæ nostræ habere rationem quandam accidentariam supra obiectum Theologiæ Beatorum: obiectum enim nostræ Theologiæ est Deus reuelatus; Beatorum verò Deus secundum se. Quod si hoc non satisfacit (inquit Caietanus) tandem negandum est, requiri ad rationem subalternatā conditionem aliquam accidentariam ex parte obiecti, supra obiectum subalternantis. Hæc tamen doctrina Caietani nullum habet fundamentum: primum quidem, quia Theologia Beatorum non tantum est de articulis fidei, qui nobis sunt expressè propositi ad credendum sed de omnibus etiam alijs veritatibus, quas inde deducimus: de eisdem ergo est vtrique Theologia, nisi quod Theologia Beatorum non discutitur ex articulis ad conclusiones, sed omnia sunt Beatis per se nota: nostra verò discutitur, & ex articulis colligit alias veritates. Denique hoc verum est Theologiam nostram non accipere conclusiones à Theologia Dei, & Beatorum, vt principia suarum conclusionum: sed eadem esse vtriusque. Deinde friuolum est id quod de obiecto nostræ Theologiæ dicit Caietanus, addere scilicet differentiam accidentariam, quæ est reuelatio, supra obiectum scientiæ Beatorum: hæc enim non est aliqua ratio obiecti cognita, qualis debet esse ratio accidentaria; quam includit obiectum scientiæ subalternatæ, sed tantum concurret ex parte principij ad credendum articulos fidei: ideo enim creduntur, quia credimus à Deo esse reuelatos, at in conclusionibus Theologicè deductis hæc ratio certe non est cognita. Et hæc sint Theologo de subalternatione in vniuersum.

CAPVT III.

Respondetur argumento Caietani.

Ex his patet solutio rationis Caietani. Quamuis enim ea, quæ ex creaturis Deo tribuuntur, sine imperfectione ei conuenire debeant, ea tamen quæ essentialiter includunt imperfectionem, vel aliquid Deo repugnans, non possunt ad ipsum propriè transferri: cum ergo, vt aliqua scientia alteri subalternetur, opus sit, vt superior tribuat illi suas conclusiones per discursum probatas, vt sint ei principia, aut saltem eadem propositiones in vtrique nō possint esse principia, efficitur vt Theologia Dei, & Beatorum non possit esse subalternans respectu Theologiæ viatorum. Ad hoc enim necessarium erat, vt scientia Dei per discursum suas conclusiones tribueret Theologiæ viatorum: hoc autem Deo repugnat. Et quemadmodum, si Geometria haberet euentiam per se conclusionum, quas modo colligit per discursum, nō esset ei subalternata perspectiua: quia non haberent diuersa principia, sic etiam Theologia nostra non est subalternata Theologiæ Dei, & Beatorum; quia beatis, & Deo sunt per se nota conclusiones, quas nostra Theologia deducit. Vtrum autem Theologia nostra reuelata subalternetur metaphysicæ, an contra, ipsi subalternentur aliæ scientiæ humanæ, sequenti disp. paucis dicemus. Quod verò hic disputari solet vtrum hæc scientia Theologiæ nostræ possit esse cum visione clara, an non, & qua ratione scientia, & fides de eadem sequi pugnent tractabitur, 2. 2. q. 1. artic. 5.

3.
Infra art. 4.
Et 1. prol. 4.
2. 3. & 4. c.
5. 2.
Post. 1.
Text. 43.
tem. 1.

art. 7. huius
quest.

art. præci.

q. 77. art. 3.

Conclusio est affirmans. Eam verò, & rationem, qua vtitur S. Thomas, sequenti disputatione examinabimus.

DISPUTATIO VII.

De unitate huius scientie.

Theologiam nostram non esse vnam scientiam sentit Durand. c. 1.

Verior, & magis communis opinio. c. 2.

Confirmatio præcedentis opinionis ex Caietano, & S. Thoma. c. 3.

Vera explicatio & definitio posterioris sententiae. c. 4.

Quomodo Theologia vtriusque principij naturalibus cum sit vna scientia, cap. 5.

CAPVT I.

Theologiam nostram non esse vnam scientiam sentit Durand.

Praefens controuersia non est, an Theologia sit vna simplex qualitas: hæc enim quaestio de quocunque habitu, & scientia esse potest: sed an in ratione scientie ita habeat vnam rationem specificam sciendi, ut etiam si non sit simplex qualitas, ordine tamen ad vnam specificam rationem obiecti, vna scientia dicenda sit. Nam quanuis multi censeant philosophiam, vel aliam naturalem scientiam non esse vnam simplicem qualitatem: nullus tamen negat, esse vnam scientiam secundum speciem in ratione, & modo sciendi. Deinde controuersia hæc locum habet, siue dicamus Theologiam esse vere scientiam, siue solum fidem, aut opinionem: utroque enim modo assensus conclusionum generatur per discursum. Est igitur difficultas, utrum sit vnus secundum speciem modus inferendi conclusiones: hoc enim est quaerere, utrum sit vna scientia.

Circa quaestionem sic intellectam prima sententia sit Durandi: qui in q. 4. Prologi docere videtur, Theologiam non tantum non esse vnum habitum, sed etiam non esse vnam scientiam: asserit enim, esse plures habitus de distinctis obiectis, & per distincta media. Numero autem 5. eiusdem quaestionis, ut explicet de qua Theologia loquitur, inquit, trifariam accipi, hoc est tres habitus posse dici Theologiam. Primus est fidei infusæ, qui circa principia versatur: secundus, & tertius circa conclusiones Theologicas: alter est ad defendendum, alter vero ad deducendum eas ex articulis fidei. Putat enim Dur. quaest. 1. Prol. nu. 7. Theologiam accipi pro fide infusæ: imo vero nu. 8. dicit magis communiter, sed non tam vere usurpari pro habitu conclusionum: sic ergo Theologiam in vniuersum, dicit esse plures scientias, non vnam. Supponit enim ex quaest. illa 4. Prol. nu. 4. cum quaeritur, an Theologia sit vna scientia, non esse quaestionem, de scientia proprie dicta; sed, ut extenditur ad fidem, opinionem, & quæcumque assensum. Sic autem intellecta opinio Durandi vera est, quatenus dicit Theologiam in vniuersum, includendo fidem infusam, & habitum conclusionum, non esse vnam scientiam. At verò præfens controuersia solum est de Theologia quatenus ponitur peculiaris facultas circa conclusiones: & hoc modo Durandus planè fatebitur esse vnam scientiam inferendi conclusiones ex præmissis, nisi quod peculiarem alium quandam habitum esse asserit ad defendenda mysteria, quæ fide infusa creduntur, quem etiam appellat peculiarem scientiam.

CAPVT II.

Verior, & magis communis opinio.

Posterior sententia est omnium Scholasticorum, quos ego legi: ex quibus, licet aliqui dicant Theologiam non esse vnam simplicem qualitatem, omnes tamen affirmant esse vnam scientiam in modo inferendi conclusiones, siue dicatur scientia proprie, siue latiori significatione. In hac sententia sunt S. Thomas, Caietanus, & recentiores Thomistæ in hoc art. Albert. in Sum. tract. 1. quaest. 3. memb. 2. & in 1. d. 1. art. 3. Henricus in Sum. art. 6. q. 3. Ægidius 2. p. Prol. q. 2. Ricardus q. 3. Qui etiam supponere videntur, aut saltem non negant, esse vnam simplicem qualitatem. Cum his conveniunt Marfil. q. 2. Prol. art. 4. Okam q. 3. principali, quaestiuicula annexa, quæ ordine est octaua, additis etiam solutionibus argumentorum, Gre. q. 3. præsertim a. 3. qui asserunt non esse vnam simplicem qualitatem, esse tamen vnam scientiam Gabriel vero q. 8. Prol. solum docet Theologiam esse plures habitus, si includamus fidem acquisitam: intelligit autem circa articulos fidei, qui assumuntur, ut principia in hac scientia, & habitus acquisitos tam circa propositiones, quam circa consequentias. Sed an sit vna scientia sicut Geometria, vel philosophia non definit. Ceterum non omnes citati Doctores hanc sententiam eodem modo confirmant.

CAPVT III.

Confirmatio præcedentis opinionis, ex Caiet. & S. Thoma.

Sanctus Thomas ea ratione probat, Theologiam esse vnam scientiam: quia omnia, quæ in sacra scriptura, & in sacra doctrina tractantur, subeunt eandem rationem formalem diuine revelationis: vnitas autem scientiæ, non ex unitate obiecti materialis, sed formalis, desumitur. Quocirca si aliqua scientia plura obiecta materialia sub eadem ratione formali consideret, erit vna, & eadem. Sic etiam de unitate potentie docet S. Thomas: adducit verò exemplum visus: qui quanuis versetur circa varias res, puta circa hominē, & equū, ideo est vna facultas videndi: quia illæ omnes conueniunt in vnam rationem obiecti formalis visus, scilicet colorati. Ratio hæc si rectè explicetur optima est: eam tamen Caietanus, & recentiores Thomistæ, mea quidem sententia, alio modo, quàm S. Thomas, intellexerunt.

Caietanus igitur in hunc art. notat, duplicem esse rationem obiecti: alia est, inquit, ratio quæ, nimirum ipsa entitas rei, quæ est causa passionum eiusdem, & assumitur, ut medium in demonstratione; sicut entitas in metaphysica, quantitas in mathematica, &c. Alia vero est ratio sub qua, nimirum abstractio, seu immaterialitas obiecti: veluti abstractio à materia sensibili, & intelligibili in metaphysica, à materia sensibili tantum in mathematica, &c. Et hæc dicitur ratio formalis obiecti, non ut res, sed ut obiectum est. Priori constituitur obiectum in genere rei, posteriori vero in genere scibili: sicut obiectum visus, scilicet color, est sub duobus generibus, & in genere passibilis qualitatibus, cuius species sunt odor, sapor, color, & sonus; & in genere scibili, cuius species sunt visibile, audibile, &c. Atque harum differentiarum non sunt reales in ipsis obiectis: sed denominationes

Theologia in modo inferendi est vna scientia, S. Thom. Caiet. Thomistæ, Albert. Henric. Ægid. Ricard. Marfil. Okam.

Greg. Gabriel.

S. Thomas Ratio S. Thomæ. Vnus scientiæ ex obiecto formali iudicanda est.

4.

Caietanus Explicatio prædictæ rationis ex Caiet. & Thomistis. Ratio quæ ex sub qua obiecti sunt.